

DANI EUROPSKE BAŠTINE 2019

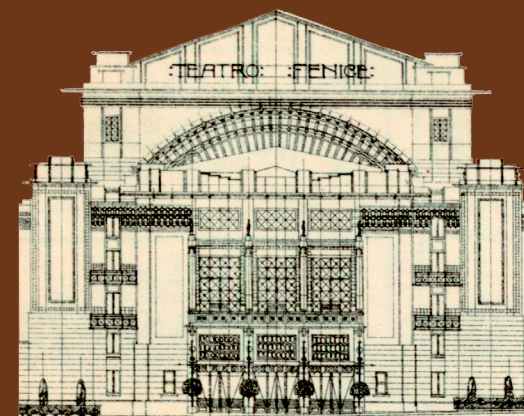
Umjetnost i zabava
baština u središtu pozornosti

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
Republie
of Croatia
Ministry
of Culture

"NUOVO TEATRO"
"FENICE" "FIUME"

KRA(L)J ZABAVE

Organizira: Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Rijeci
U ime organizatora: dr. sc. Biserka Dumbović Bilušić
Autori: Dolores Oštrić, Damir Krizmanić, Ivan Braut
U suradnji s: Hrvatski državni arhiv, Državni arhiv u Rijeci,
Muzej Grada Rijeke, Pomorski i povijesni muzej
Hrvatskog primorja Rijeke, Novi List
Zahvale: mr. sc. Velid Đekić, Petar Lovrović, Srećko
Olenik, dr. sc. Nana Palinić, Zvonimir Pliskovac,
Vladimir Smešny

15. 10. - 25. 10. 2019.

Galerija GARBAS

(Užarska 26)

Pon-Pet: 11^h - 17^h

Izvedbom opere Tosca 2. svibnja 1914. godine svečano je otvoren Teatro Fenice u Rijeci. Kao jedini onodobni realizirani projekt kazališta na tlu Hrvatske s dvije polivalentne dvorane i ukupno 2650 mjesta za posjetitelje, s pravom zaslužuje titulu kralja zabave početkom 20. stoljeća. Izgrađen je za sve građane, bez obzira na klasnu i nacionalnu pripadnost kao narodno kazalište u čemu se odražavaju kozmopolitski ideali. Njegova je monumentalnost u skladu s izgradnjom važnih gradskih projekata potaknutih snažnom urbanom i demografskom ekspanzijom. Jasnoća konstrukcije i naglašena funkcionalnost proizlaze iz bogatog iskustva primjene najranijih armiranobetonskih konstrukcija na industrijskim građevinama u Rijeci, prvima takve vrste u Hrvatskoj. Tako su projektanti Eugenio Celligoi i Theodor Träxler, združeni u zajedničkom projektantskom uredu primijenili na Teatru Fenice armiranobetonsku konstrukciju prema patentu ing. Sigmunda Wiessa, a radove je izvodila tvrtka Wiess Westermann iz Trsta. Jednostavnim oblikovanjem pročelja geometrijskim ornamentom kasne bečke secesije, pod utjecajem Wagnerove škole i nadolazeće moderne, kazalište ne odstupa od vrhunskih arhitektonskih primjera u carskoj prijestolnici.

U osvit Prvog svjetskog rata u gradu je devet kinematografa, četiri varijetea i dva kazališta. Teatro Fenice mogao je objediniti najrazličitije potrebe kulturnog i zabavnog života. Tako su se u njemu održavale izvedbe vrhunskih europskih kazališnih i opernih djela, kino projekcije, koncerti, kao i cirkuske predstave i sportska natjecanja. Velika posjećenost bila je motivirana različitim cijenama karata. Tako

su u ponudi bila sjedeća mjesta u parteru, balkonima i ložama te najpovoljnija stajaća mjesta. Kazalište iznimnog kapaciteta od 2150 mjesta, naglašenog komfora i tehničke opremljenosti, bilo je jedno od najmodernijih u Srednjoj Europi.

Projekt je nadilazio financijske mogućnosti Maria i Umberta Ricotti, na čijem se zemljištu trebalo izgraditi kazalište, poradi čega je osnovano dioničko društvo Teatro Fenice – Società in Azioni. Uz kazalište je uvjetovana izgradnja monumentalnog sjedišta Casina della Società s velikom koncertom dvoranom, poslovnim, stambenim i društvenim prostorima, no zbog nesređenih vlasničkih odnosa i nadolazećeg rata realizacija nije uslijedila.

Nakon Drugog svjetskog rata, Teatro Fenice preimenovan je u Kino Partizan, da bi mu 1992. g. bio vraćen stari naziv. U razdoblju od 1914. do 2007. g. obilježio je kulturni život Rijeke, ali je s vremenom bogati kulturni sadržaj sveden primarno na kino projekcije, a građevina gubi svoj prvotni sjaj. Posljednja filmska projekcija održana je 28. prosinca 2007. g., a nešto kasnije sasvim je prekinut rad Teatra Fenice. Unatoč tome njegova monumentalna prisutnost ne može se poreći u urbanističkoj i kulturno-povijesnoj slici Rijeke 20. stoljeća, nadilazeći lokalne i nacionalne okvire.